

Анатоль Сыс

А мне ня трэба шлях, дзе скрэзь падковы...

Ручай няхай мыноць золата

*Сябрам-аднакашнікам
Алесю Бяляцкаму і Едрусу Акуліну*

Ручай
няхай мыноць золата,
а ракавінам скамянелым —
няхай самы бясцэнны жэмчуг.

Калі ж я, нібыта апошні з магіканаў,
буду брысьці да Радзімы зънябытай,
то ня выберу дарогу паўз рэкі
съцюдёныя,
каб смага ня мучыла
і ня выберу дарогу паўз чужыя палі
жытнія,
каб з голаду не памерці,
а пайду наўпрасткі —
пустыняй.
Ручай кіну тыя з золатам,
кіну ракавіны жамчужныя —
застануся з бацькоўскай моваю.

Толькі вер, што дайду,
Радзіма!

6 ліпеня 1983 г.

Я папрасіўся нанач незнаймы

(з фальклорнага дзёйніка)

Матрац набіты верасьнёўскім сенам,
Сухім і хрумсткім, як калядны сынег.
Драўляны ложак — можа даваенны —
Утульным скрыпам прывясьціў мяне.
Я папрасіўся нанач незнаймы:
Цяпер — студэнт, калісь — касец, пастух,
І хоць адзеў у джынсы мяне Гомель, —
Прызналі: свой, сялянскі за вярсту.

Паілі потым пахкім сырадоем,
 Настоеным на ліпеньскіх лугах.
 І покуль заход дымна не ача,
 Я канапасаў слухаў за ракою.
 А ноччу зноў мне сънліся паданьні,
 О, сны мае – Дняпра сівога сплай.
 Па месяцы, як па дарозе саннай,
 Я кветку шчасьця –
 Папараць шукаў.

Ямб лаўровым вянкам

Лаўровыя вянкі нам не да твару,
 Мы не прывыклі лаўры пажынаць.
 Хіба ў баршчы для лепшага навару,
 Каб потым ямбы моцныя пісаць.
 Лаўровыя вянкі нам не кароны,
 Яны падушкі нашым чуйным снам,
 Што, як Дняпра рахманага паромы
 Даюць утульнасьць дзюнным берагам.

“Гомельскі ўніверсітэт”, 11 красавіка 1981 г.

* * *

У пахавальных, у галашэньях
 Маці-Радзімай апетыя,
 Салдаты забітага пакаленя
 Вярталіся з таго съвету.
 Ці быў гарачы грузінскі вечар,
 Ці наш – з бліскавічным громам,
 Хто рэйкавым шляхам,
 а хто – Млечным, —
 Салдаты ішлі дадому.
 Далоні нылі ад прыкрых мыліц,
 Натужна рыпелі пратэзы...
 І вось ужо маці кашулю памые,
 А бацька хлеба нарэжа.
 За ціхай вячэртай, пры белым абрусе
 Съязой частавалі сына...
 Сеў на страху пасівелы бусел,
 Нанова спраўляць радзіны.

“Гомельская праўда”, 10 лістапада 1984 г.

Жыцьцё

А мне ня трэба шлях, дзе скрэзъ падковы,
 I ў съветлы дзень я слова прыгублю,
 I ў злыбяду суцешуся высновай:
 “Жыцьцё – бівак. Ды я яго люблю”.
 Мяняў я коней, стомленых дарогай,
 Каханыне прыгажунь жыватварыў,
 Я верыў ім, я верыў ім, як Богу.
 I бышчам чорту, я ня верыў ім.
 Быў я ў сябрах, як брыганціна ў чайках,
 Калі ж у іх выходзілі хлеб-солль –
 Сваю салдацкую дзяліў між імі пайку,
 Закон такі – пароўну хлеб і соль.
 I мне ня трэба шлях, дзе скрэзъ падковы.
 I ў съветлы дзень я слова прыгублю,
 I ў злыбяду суцешуся высновай:
 “Жыцьцё – бівак. Ды я яго люблю!”

* * *

Я думаў пра вайну пісаць ня маю права –
 Мой белы конь ня пасьвіўся
 на мінным полі,
 Мой белы верш не захлынаўся барвай –
 Я думаў, пра вайну не напішу ніколі.
 Ды высьпей дзень, калі асколкі, кулі
 Скрозь сэрцы дрэў маё дасталі сэрца,
 Скрозь душы дрэў маю душу кранулі,
 Нібы па мне прайшла
 Мяжа жыцьця і съмерці.

* * *

Кажуць мне: не жыві ілюзій,
 Мёртвай хваткай жыцьцё трымай, —
 Але жыць так жадаю, людзі, я,
 Як пад небам расьце трава.
 Так, я чуў, як шапталі ў съпіну,
 Што наіўны з мяне паэт,
 Што ў жыцьці я і ў вершах дзіўны,
 Бачу толькі ружовым съвет.

Папракаюць мяне за дзвіоцтвы
Але нават і ў гэты век,
Калі шчыры ты – значыць, моцны,
Як паэт і як чалавек.

“Гомельская праўда”, 20 лістапада 1984 г.

Я сяброў частаваў стогадовымі вінамі

Сто разоў па сябрах бедаваў я самотна,
дождж, як сълёзы,
сьцякаў па расчыненых вокнах.

Я верлібры сябрам прысьвячаў
сторадковыя,
засяваў іх пяшчотай,
нібы поле жытнёвае.

Я сяброў частаваў стогадовымі вінамі,
каб мяне ў злыяду аднаго не пакінулі.

Ды аднойчы, калі
іх прыход адзначалі,
было выпіта ўсё,
і віна не падалі,

ды аднойчы, калі,
нібы птушкі-калібры,
задрамалі ў палёце
мае вершы-верлібры, —

я застаўся адзін. І са мной разам плакаў
мной забыты суздром,
мой любімы сабака.

